Jurnalul de Studii Juridice

JOURNAL OF LEGAL STUDIES

ISSN: 1841 – 6195 (print), ISSN: 2067 – 8509 (electronic)

Coverd in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas, RePeC, EconPapers, Socionet

DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT. REVIEW. COMPETENT COURT

[HOTARÂRE PRONUNTATA DE O INSTANTA MILITARA. REVIZUIRE. INSTANTA COMPETENTA]

Mihaela Laura PAMFIL

Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, 1, 2011, pp: 415-427

The online version of this article can be found at:

http://jls.upa.ro/

Published by:

Lumen Publishing House

On behalf of:

Legal Research Center of Petre Andrei University from Iasi

DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT. REVIEW. COMPETENT COURT

HOTĂRÂRE PRONUNȚATĂ DE O INSTANȚĂ MILITARĂ. REVIZUIRE. INSTANȚA COMPETENTĂ

Mihaela Laura PAMFIL[*]

Abstract

The aim of this paper is to determine the competent court to hear the application for review made by a civilian convicted by a military court for a felony committed while he was a military, taking into consideration a specific case treating a similar object. The paper shows the way that different courts, including the Supreme Court, and different prosecutors had considered this legal issue together with the argued opinion of the author.

Keywords

review, competent court, jurisdiction of the military court, E.C.H.R. decision, fair trial, conviction with final effect

[*] Conf. univ. dr. la Facultatea de Drept, Universitatea Petre Andrei din Iaşi; Procuror la Parchetul de pe lângă Judecătoria Deta, michaela_laura@yahoo.com.

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

Circumstanţele cauzei

Prin sentinţa penală nr. 94/31 mai 2002, Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti, a dispus, printre altele, condamnarea numitului T.P. la o pedeapsă de 1 an închisoare pentru infracţiunea de călcare de consemn, prevăzută de art. 333 al. 3 C.pen., executarea pedepsei fiind suspendată condiţionat. În fapt, s-a reţinut că la data de 04 mai 2001, T.P., poliţist de frontieră cu gradul de maior în cadrul Postului de Poliţie de Frontieră Stamora Moravița, nu a consemnat în timp ce era de serviciu, intrarea şi ieşirea din ţară a unor persoane. Hotărârea de condamnare a fost modificată de Curtea Militară de Apel, în urma admiterii apelului inculpatului T.P., fiind schimbată încadrarea juridică dată faptei săvârşită de acesta din infracţiunea prevăzută de art. 333 al. 3 C.pen. în infracţiunea prevăzută de art. 248 C.pen. pentru care a fost condamnat la 10 luni închisoare. Hotărârea Curţii Militare de Apel a rămas definitivă prin decizia penală nr. 6597/07 decembrie 2004 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie - Secţia Penală pronunţată în recursul formulat de inculpat, care a menţinut încadrarea juridică şi pedeapa aplicată, constatând însă că aceasta a fost graţiată condiţionat în baza art. 1 din Legea nr. 543/2002.

La data de 01 august 2008, Tribunalul Militar Bucureşti a fost sesizat printr-o plângere formulată de condamnatul T.P. prin care acesta invoca faptul că este nevinovat, făcând şi o discuţie a probatoriului administrat în cursul procesului penal. În plângere se afirmă că cercetarea penală a fost numai o acţiune rău voitoare şi că s-a dispus condamnarea sa fără nici o vină, fiind neglijate cu bună ştiinţă unele probe care puteau duce la elucidarea cazului, astfel că a existat o încălcare a art. 6 din CEDO prin aceea că nu a beneficiat de un proces echitabil. Totodată, condamnatul arată că, în timpul efectuării urmăririi penale într-o altă cauză, „s-au descoperit elemente noi care au condus la concluzia că au existat elemente de fals" care au generat condamnarea sa. În sprijinul acestei susţineri, condamnatul a depus odată cu cererea de revizuire Rezoluţia Parchetului de pe lângă Judecătoria Deta din data de 27 iulie 2007 prin care mai mulţi învinuiţi, între care nu se află şi condamnatul, au fost scoşi de sub urmărire penală. În faţa instanţei, apărătorul ales al condamnatului a recalificat plângerea ca fiind cerere de revizuire a hotărârii de condamnare şi a invocat excepţia de necompetenţă a instanţei militare în a se pronunţa asupra cererii, condamnatul neavând calitatea de militar. Excepţia a fost admisă de Tribunalul Militar Bucureşti, prin sentinţa nr. 48/29 octombrie 2008, dispunându-se totodată declinarea de

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

competenţă în favoarea Judecătoriei Deta în baza disp. art. 35 al. 2 C.pr.pen. rap. la art. 25, art. 26 şi art. 30 C.pr.pen.

Judecătoria Deta, acceptând susţinerea conform căreia instanţa militară nu este competentă să judece cererea de revizuire a unui hotărâri pronunţate de ea cu privire la un condamnat ce are calitatea de civil, constatând că instanţa civilă egală în grad cu instanţa militară ce l-a condamnat pe petent este Tribunalul, şi-a declinat prin sentinţa penală nr. 53/18 martie 2009, competenţa de soluţionare a cererii în favoarea Tribunalului Timiş.

La data de 10 septembrie 2008, Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti a fost sesizat cu o plângere identică cu cea anterior menţionată (acelaşi petent, aceeaşi hotărâre de condamnare, aceleaşi motive, aceleaşi număr de file). Ca şi în precedentul dosar petentul, prin acelaşi apărător ales, a calificat plângerea ea fiind cerere de revizuire şi a invocat excepţia lipsei de competenţă a instanţei militare în a o soluţiona, având în vedere calitatea de civil a poliţistului de frontieră. Şi de această dată excepţia a fost admisă, Tribunalul Militar Teritorial stabilind că în raport de persoana condamnatului şi de hotărârea a cărei revizuire se cere, competenţa de soluţionare a cererii i-ar reveni Tribunalului Timiş. În temeiul dispoziţiilor art. 401 C.pr.pen. cu referire la art. 35 al. 2 C.pr.pen. şi art. 45 al. 1 C.pr.pen., cererea a fost trimisă Parchetului de pe lângă Tribunalul Timiş, în vederea efectuării actelor de cercetare prealabile.

Parchetul de pe lângă Tribunalul Timiş, după verificarea susţinerilor condamnatului şi a înscrisurilor depuse la dosar, a înaintat Tribunalului Timiş cererea de revizuire a condamnatului T.P. împreună cu concluziile sale de respingere a cererii ca nefondată.

Tribunalul Timiş - Secţia Penală a dispus conexarea celor două dosare având ca obiect cererile de revizuire identice ale petentului T.P. şi în baza art. 42 C.pr.pen. rap. la art. 39 C.pr.pen. şi cu aplic. art. 401 C.pr.pen., a dispus declinarea competenţei de soluţionare a cererii de revizuire a sentinţei penale nr. 94/31 mai 2002 a Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti în favoarea acestei instanţe militare. Totodată, Tribunalul Timiş. în baza art. 43 al. 1, 2 C.pr.pen. a constatat existenţa unui conflict negativ de competenţă şi a sesizat Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în vederea soluţionării acestuia.

Înalta Curte de Casaţie si Justiţie - Secţia Penală, prin încheierea nr. 1401/29 iulie 2009, luând în examinare conflictul negativ de competenţă înregistrat între Tribunalul Militar Teritorial Bucureşti, Judecătoria Deta şi Tribunalul Timiş a stabilit competenţa de soluţionare a cauzei privind pe revizuentul T.P. în favoarea Tribunalului Militar Teritorial Bucureşti căreia

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

i-a trimis dosarul. Instanţa supremă a avut în vedere că, potrivit modificărilor suferite de legislaţia procesual penală română, instanţele militare sunt necompetente să judece infracţiunile săvârşite de civili, statuând că în cazul admiterii cererii de revizuire, se va rediscuta competenţa de rejudecare a cauzei în raport cu noile dispoziţii procedurale.

După primirea dosarului, prin sentinţa nr. 44/13 octombrie 2009, Tribunalul Militar Teritorial, văzând prevederile art. 397 - 399 C.pr.pen., a dispus trimiterea cererii de revizuire Parchetului pentru efectuarea cercetărilor prealabile.

Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial, fără a face nici un act de cercetare în cauză şi ignorând hotărârea de regulator de competenţă pronunţată în cauză de instanţa supremă, a trimis Parchetului de pe lângă Judecătoria Deta, dosarele cauzei împreună cu concluziile sale prin care apreciază că instanţa competentă să soluţioneze cererea de revizuire este Judecătoria Deta, motiv pentru care competenţa de a efectua actele de cercetare în cauză i-ar reveni Parchetului de pe lângă această instanţă. În motivarea acestui punct de vedere, parchetul militar a plecat de la principiul judecării civililor de către instanţele civile, consacrat în legislaţia procesual penală română ca urmare a Hotărârii din 21 septembrie 2006 pronunţată de Europeană a Drepturilor Omului în cazul Maszni împotriva României, hotărâre prin care Curtea a statuat că în situaţia judecării civililor de către instanţele militare este încălcat art. 6 paragraful 1 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Parchetul militar a mai invocat şi faptul că norma de stabilire a instanţei competente să soluţioneze cererea de revizuire cuprinsă în art. 401 C.pr.pen. norma cadru care stabileşte dreptul comun în materie, este aplicabilă numai atâta timp cât printr-o regulă specială nu se prevede altfel, ori opţiunile jurisprudenţiale ale Curţii Europene a Drepturilor Omului, ce se regăsesc şi în sistemele de drept europene şi internaţionale, trebuie aplicate prioritar faţă de norma cadru, astfel că nu mai este aplicabilă nici interpretarea dată normei cadru de Înalta Curte de Casaţie si Justiţie prin Decizia nr. XXX din 09 octombrie 2006.

Parchetul de pe lângă Judecătoria Deta, examinând dosarele cauzei şi hotărârile judecătoreşti pronunţate anterior, a constatat că în mod greşit Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial şi-a declinat competenţa de a efectua actele de cercetare în cauză întrucât el nu avea dreptul legal de a stabili care este instanţa competentă să judece cererea de revizuire, cât timp acest fapt era deja stabilit printr-o hotărâre definitivă, respectiv

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

Încheierea nr. 1401 din data de 29 iulie 2009 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. În susţinerea acestui punct de vedere, s-a arătat că hotărârea de regulator de competenţă este obligatorie pentru instanţele la care se referă cât timp situaţia de fapt rămâne neschimbată, astfel că cererea de revizuire formulată de condamnatul T.P. este de competenţa Tribunalului Militar Teritorial. În aceste condiţii, actele de cercetare în cauză trebuiau să fie efectuate de către parchetul de pe lângă această instanţă, care nu mai avea posibilitatea legală să reitereze împrejurări care fuseseră analizate şi avute în vedere de instanţa supremă în momentul soluţionării conflictului de competenţă şi să dea acestora o altă interpretare, lispsind de eficienţă o hotărâre regulator de competenţă.

Cu soluţionarea noului conflict de competenţă a fost sesizat Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie si Justiţie care, prin ordonanţa din 26 aprilie 2010, a stabilit competenţa de soluţionare a cauzei privind cererea de revizuire formulată de condamnatul T.P. în favoarea Parchetului de pe lângă Judecătoria Deta. Parchetul general şi-a argumentat soluţia prin tendiinţa de excludere a competenţei instanţelor militare din domeniul penal atunci când este vorba despre judecarea civililor, tendinţă reflectată atât în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, cât şi în alte prevederi internaţionale. Pe lângă hotărârea dată în Cauza Maszni împotriva României, a fost menţionat şi Raportul din 13.01.2006 al raportorului special al subcomisiei pentru promovarea şi protecţia drepturilor omului, referitor la „Chestiunea gestionarii justiţiei de către tribunalele militare", în cuprinsul acestuia fiind consacrată regula conform căreia instanţele militare trebuie, în principiu, să fie necompetente să judece civili, iar statul este obligat să vegheze ca civilii acuzaţi de o infracţiune penală, indiferent de natura sa, să fie judecaţi de tribunalele civile, precum şi hotărârea Curţii Interamericane a Drepturilor Omului, adoptată în cauza Durând şi Ugerte împotriva Peru, care a statuat că instanţele militare trebuie să aibă competenţă limitată la personalul militar care a comis crime sau delicte cu ocazia exercitării îndatoririlor ce îi reveneau. Dată fiind prioritatea reglementărilor internaţionale, reglementată de art. 20 alin.2 din Constituţia României, parchetul general a decis că cererea de revizuire trebuie să fie soluţionată de o instanţă civilă – în speţă, Judecătoria Deta - pentru că în caz contrar, rejudecarea cauzei, după admiterea în principiu a cererii de revizuire ar fi efectuată de o instanţă militară, chiar dacă persoana judecată este un civil, fapt care nu poate fi acceptat în lumina prevederilor anterior menţionate.

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

Normele juridice incidente

Modul de interpretare a dispoziţiilor legii procesual penale de către parchetul de pe lângă instanţa supremă în prezenta cauză ni se pare discutabil şi ne oferă posibilitatea de a evidenţia atât regulile în raport de care se stabileşte competenţa în materia revizuirii penale, cât şi efectele de care se bucură sau ar trebui să se bucure o hotărâre dată în soluţionarea unui conflict de competenţă şi respectiv o hotărâre pronunţată în soluţionarea unui recurs în interesul legii.

Competenţa în materia revizuirii

Potrivit art. 401 C.pr.pen., competentă să judece cererea de revizuire este instanţa care a judecat cauza în primă instanţă. Textul de lege nu prevede vreo derogare de la această regulă pentru eventualitatea intervenirii vreunei modificări a normelor de competenţă, fapt întărit şi de o decizie dată în interesul legii de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie[1], prin care aceasta a stabilit că instanţa competentă să soluţioneze cererea de revizuire este instanţa care a judecat cauza în primă instanţă, chiar dacă la momentul introducerii cererii, datorită modificărilor dispoziţiilor procesual penale, aceasta nu mai avea competenţa de a judeca fondul cauzei în primă instanţă. În motivarea deciziei sale, instanţa supremă a arătat că o altă interpretare a dispoziţiilor legale referitoare la competenţa de soluţionare a cererii de revizuire ar contraveni principiului activităţii legii procedurale în vigoare la momentul efectuării actului, respectiv a celei aplicabile la data pronunţării hotărârii împotriva căreia este îndreptată calea extraordinară de atac a revizuirii, precum şi caracterului acţiunii de revizuire de a fi o cale de atac de retractare. A considera altfel ar însemna să fie schimbată natura juridică de cale de atac de retractare a cererii de revizuire, menită să asigure exercitarea autocontrolului de către însăşi instanţa care s-a pronunţat asupra fondului procesului, ceea ce ar fi inadmisibil.

Competenţa primei instanţe care a judecat cauza de a soluţiona cererea de revizuire se menţine şi în ipoteza în care soluţionarea în fond a cauzei s-a produs la instanţa de apel sau de recurs, exprimarea folosită de legiuitor fiind în această privinţă suficient de clară şi anume „instanţa care a judecat cauza în primă instanţă" şi nu „instanţa care a pronunţat hotărârea a cărei revizuire se cere".

[1] ICCJ, Decizia nr. XXX/09.10.2006, publicată în M. Of. nr. 725 din 26 octombrie 2007.

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

Determinarea procurorului competent să efectueze actele de cercetare prealabile judecării cererii de revizuire se realizează în baza aceloraşi reguli de competenţă. Dispoziţiile art. 397 al. 1 C.pr.pen. prevăd în acest sens, în deplină concordanţă cu prevederile art. 401, că cererea de revizuire se adresează procurorului de la parchetul de pe lângă instanţa care a judecat cauza în primă instanţă. Evident, competenţa rămâne dobândită procurorului chiar dacă la momentul depunerii cererii de revizuire, el nu ar mai avea competenţa de a efectua sau supraveghea urmărirea penală într-o cauză similară. Această interpretare rezultă atât din analiza textului art. 397 prin prisma argumentelor invocate cu ocazia admiterii recursului în interesul legii antemenţionat, cât şi din exigenţele principiului funcţionării parchetelor pe lângă instanţele judecătoreşti.

În materia competenţei după calitatea persoanei sunt incidente şi dispoziţiile art. 40 al. 1 C.pr.pen., care prevăd că atunci când competenţa instanţei este determinată de calitatea inculpatului, instanţa rămâne competentă să judece chiar dacă inculpatul, după săvârşirea infracţiunii, nu mai are această calitate, în cazurile când fapta are legătură cu atribuţiile de serviciu ale făptuitorului şi când s-a dat o hotărâre în primă instanţă.

Hotărârea regulator de competenţă

Potrivit art. 43 al. 1 C.pr.pen., cînd două sau mai multe instanţe se recunosc competente a judeca aceeaşi cauză ori îşi declină competenţa, conflictul pozitiv sau negativ de competenţă se soluţionează de instanţa ierarhic superioară comună.

Hotărârea prin care se soluţionează conflictul de competenţă, denumită de literatura de specialitate şi „regulator de competenţă", este obligatorie pentru instanţa căreia i se trimite cauza spre judecare, aceasta neavând dreptul de a refuza judecarea cauzei sub motivul că nu este competentă[2]. Art. 43 al. 9 C.pr.pen. prevede totuşi, cu titlu de excepţie, că o nouă declinare a cauzei este posibilă atunci când în urma completării cercetării judecătoreşti, se stabileşte o nouă situaţie de fapt în raport de care se constată că fapta constituie o infracţiune dată prin lege în competenţa altei instanţe. Cât timp aceste condiţii cumulative nu sunt îndeplinite, hotărârea regulator de competenţă îşi păstrează caracterul obligatoriu pentru instanţa în favoarea căreia s-a stabilit competenţa.

[2] Gr. Theodoru, *Tratat de drept procesual penal*, Ediţia a 2-a, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2008, p. 341; T. Pop, *Drept procesual penal*, vol. II, Cluj, 1946, p. 224.

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

Deşi textul art. 43 al. 9 C.pr.pen., vorbind despre caracterul obligatoriu al hotărârii regulator de competenţă, se referă doar la instanţa în favoarea căreia s-a stabilit competenţa de a judeca, regulatorul de competenţă este obligatoriu şi pentru cealaltă instanţă implicată în conflict. Să luăm spre exemplu cazul unui conflict pozitiv de competenţă; dacă regulatorul de competenţă ar fi obligatoriu doar pentru instanţa căreia i s-a atribuit competenţa de soluţionare a cauzei, eficienţa sa juridică ar fi nulă, căci instanţa care a pierdut conflictul ar putea să continue judecata fără a ţine seama de cele hotărâte de instanţa superioară. Mai mult, caracterul obligatoriu nelimitat în vreun fel al hotărârii regulator de competenţă rezultă chiar din scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea procedurii soluţionării conflictelor de competenţă, respectiv acela de a asigura judecarea şi soluţionarea cauzelor penale, scop care nu ar putea fi atins dacă instanţele şi-ar putea declina la infinit competenţa de a soluţiona cauze.

Aceleaşi argumente, grevate pe sistemul de determinare a competenţei parchetelor potrivit căruia parchetele sunt competente să efectueze sau să supravegheze urmărirea penală în cauzele de competenţa instanţelor pe lângă care funcţionează, ne determină să apreciem că hotărârea regulator de competenţă are aceleaşi puteri şi acelaşi efecte şi faţă de parchetul ce funcţionează pe lângă instanţa stabilită ca fiind competentă, chiar dacă în cod nu există o dispoziţie expresă în această privinţă.

Dispoziţiile care se aplică în materia examinată în faza de urmărire penală sunt grupate în art. 45 al. 6 C.pr.pen., potrivit căruia conflictul de competenţă între doi procurori se rezolvă de procurorul ierarhic superior comun acestora. Este de remarcat că nu există nicio dispoziţie care să facă vorbire de caracterul obligatoriu al ordonanţei procurorului ierarhic superior, însă acesta se deduce în baza principiului subordonării ierarhice care guvernează activitatea procurorilor, astfel că procurorii în conflict vor fi obligaţi să respecte cele decise de procurorul ierarhic superior.

3. Forţa obligatorie a deciziilor pronunţate de instanţa supremă în interesul legii

Potrivit art. 414^2 al. 1 C.pr.pen. menirea recursului în interesul legii este aceea de a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legilor penale şi de procedură penală pe întreg teritoriul ţării. Pronunţarea unei decizii în interesul legii presupune aşadar o activitatea de interpretare, de identificare şi stabilire a sensului unei dispoziţii legale prin coroborarea acesteia cu

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

celelalte dispoziţii legale aplicabile în materie şi cu principiile care guvernează dreptul substanţial sau procesual. Înalta Curte nu creează prin deciziile date în interesul legii, norme noi, chiar dacă cele hotărâte de ea au, din momentul publicării, putere de lege. Îndeplinindu-şi atribuţiile de interpretare a legilor, Înalta Curte nu se suprapune legiuitorului, ci, dimpotrivă, asigură realizarea scopului urmărit de legiuitor prin edictarea normei legale, arătând cum trebuie să fie interpretate anumite dispoziţii legale.

Ca urmare, obiectul unei decizii pronunţate în interesul legii este acela de a oferi o interpretare unei dispoziţii legale, interpretare care este obligatorie, conform art. 414^2 al. 3 C.pr.pen., pentru toate instanţele judecătoreşti. În mod surprinzător textul mai sus amintit nu face nici o menţiune cu privire la procuror sau cu privire la obligaţia acestora de a respecta dezlegările date problemelor de drept judecate de instanţa supremă prin hotărârile pronunţate în interesul legii. Omisiunea legiuitorului nu poate fi interpretată însă în sensul că procurorul nu ar fi obligat să interpreteze dispoziţiile legale în sensul celor statuate de instanţa supremă, fapt dovedit şi de proiectul Legii pentru modificarea şi completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor şi procurorilor care include în sfera abaterilor disciplinare care pot fi comise atât de judecători cât şi de procurori *nerespectarea deciziilor pronunţate de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie în soluţionarea recursurilor în interesul legii* (art. 99 al. 1 lit. a) în forma propusă de Proiect).

Caracterul obligatoriu al deciziilor pronunţate în interesul legii nu este limitat în timp, el subzistând atâta timp cât subzistă şi problema de drept dezlegată. Pentru ca o decizie să rămână fără obiect e necesar ca textul pe care ea îl interpretează fie să fie abrogat, fie să fie modificat de aşa manieră încât dezlegarea dată de instanţa supremă să nu mai poată fi aplicabilă.

Comentarii asupra interpretării şi aplicării legii în cauza de faţă

În cauza suspusă analizei, T.P. a fost condamnat de către Tribunalul Militar Teritorial, instanţă competentă potrivit dispoziţiilor procesual penale în vigoare în anul 2002, având în vedere calitatea de militar a acestuia şi gradul de maior deţinut de acesta. Ca urmare, în conformitate cu prevederile art. 401 C.pr.pen. şi cu Decizia XXX/2006 a Î.C.C.J., instanţa competentă să soluţioneze cererea de revizuire formulată

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

de acesta era Tribunalul Militar Teritorial. Cu toate acestea, atât Tribunalul Militar Bucureşti, cât şi Tribunalul Militar Teritorial au ignorat caracterul obligatoriu al Deciziei nr. XXX/2006 pronunţate în interesul legii şi, în cursul anului 2008, şi-au declinat competenţa de soluţionare a cauzei în favoarea unor instanţe civile – Judecătoria Deta şi Tribunalul Timiş – motivându-şi hotărârea declinatorie prin modificarea normelor de competenţă relative la calitatea persoanei, deşi recursul în interesul legii fusese promovat şi admis tocmai pentru a preîntâmpina interpretarea eronată a dispoziţiilor art. 401 C.pr.pen. în condiţiile modificării normelor de competenţă.

Instanţa supremă sesizată cu soluţionarea conflictului de competenţă ivit între instanţele civile şi cele militare, a adoptat o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 401 C.pr.pen. şi cu Decizia XXX/2006 a Î.C.C.J., stabilind competenţa de judecare a cauzei în favoarea Tribunalului Militar Teritorial. Argumentele în baza cărora instanţele militare s-au declarat necompetente să soluţioneze revizuirea formulată de T.P. şi care vizau necompetenţa instanţelor militare de a judeca civili în condiţiile în care C.E.D.O. statuase în cauza Maszni împotriva României, că în situaţia judecării civililor de către instanţele militare este încălcat art. 6 paragraful 1 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, au fost analizate de instanţa supremă, care le-a considerat neîntemeiate, arătând că doar în cazul admiterii cererii de revizuire, se va rediscuta competenţa de rejudecare a cauzei în raport cu noile dispoziţii procedurale.

Dispoziţiile hotărârii regulator de competenţă - încheierea nr. 1401/29 iulie 2009 – au fost respectate de Tribunalul Militar Teritorial care a luat măsuri în vederea judecării cererii, dispunând trimiterea cererii de revizuire Parchetului pentru efectuarea cercetărilor prealabile menţionate de art. 399 C.pr.pen. Parchetul de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial nu s-a considerat însă obligat să respecte nici hotărârea regulator de competenţă, nici decizia nr. XXX/2006 pronunţată în interesul legii, nici sentinţa nr. 44/13 octombrie 2009 prin care Tribunalul Militar Teritorial i-a trimis dosarele cauzei în vederea audierii revizuentului şi formulării unor concluzii cu privire la cererea de revizuire formulată de T.P. Dimpotrivă, acest parchet, fără a efectua nici un act de cercetare în cauză, şi-a declinat competenţa de soluţionare a cauzei în favoarea unui parchet civil, Parchetul de pe lângă Judecătoria Deta, în baza argumentelor care fuseseră anterior folosite şi de instanţa militară pentru motivarea declinării. Aşa cum am arătat şi în prima parte a lucrării, motivarea parchetului militar s-a întemeiat tot pe Hotărârea C.E.DO. în cauza

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

Maszni împotriva României, în condiţiile în care instanţa supremă cunoştea această hotărâre care datează din 21 septembrie 2006, chiar şi în momentul pronunţării Deciziei nr. XXX/2006, respectiv în data de 09 octombrie 2006; cu atât mai mult, la momentul adoptării hotărârii regulator de competenţă, instanţa supremă a şi stabilit că principiul interzicerii judecării civililor de către instanţele militare va începe să opereze din momentul în care cererea de revizuire se va admite în principiu, trecându-se la rejudecarea cauzei. Practic, parchetul militar a pus în discuţie competenţa instanţei care l-a sesizat, a stabilit că aceasta este necompetentă şi a trimis dosarele cauzei unui alt parchet, urmând ca acesta să sesizeze o altă instanţă (în speţă Judecătoria Deta) cu privire la care instanţa supremă statuase deja că nu este competentă să procedeze la judecarea cauzei.

Poziţia adoptată de către parchetul militar şi dezavuată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Deta care a declanşat un nou conflict de competenţă, a fost susţinută de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie care a decis că actele de cercetare prealabile judecării cererii de revizuire sunt de competenţă acestui din urmă parchet, fundamentându-şi decizia pe Hotărârea C.E.DO. în cauza Maszni împotriva României. Ca şi parchetul militar, parchetul general a ignorat faptul că în cauza Maszni împotriva României, un civil a fost judecat de o instanţă militară pentru o infracţiune privind regimul circulaţiei rutiere, pe când în cauza în care a fost pronunţată hotărârea a cărei revizuire se cere a fost condamnată o persoană care avea la data comiterii faptei calitatea de militar pentru o infracţiune comisă în legătură cu atribuţiile sale de militar, astfel că situaţia juridică a celor două cauze era complet diferită.

Parchetul General şi-a motivat punctul de vedere prin prioritatea aplicării reglementărilor internaţionale, apreciind la rândul său că nu este ţinut de cele decise prin hotărârea regulator de competenţă din anul 2009. În motivarea ordonanţei regulator de competenţă, s-a făcut referire şi la Raportul din 13 ianuarie 2006 (tot anterior Deciziei XXX/2006) al raportorului special al subcomisiei pentru promovarea şi protecţia drepturilor omului, referitor la „Chestiunea gestionarii justiţiei de către tribunalele militare", arătându-se că în cuprinsul acestuia este consacrată regula conform căreia instanţele militare trebuie, în principiu, să fie necompetente să judece civili[3]. Din examinarea cuprinsului raportului invocat rezultă că regula lipsei de competenţă a instanţelor militare asupra

[3] În fapt, motivarea este preluată din cuprinsul Hotărârii C.E.D.O. în cauza Maszni contra României, pct. 48.

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

cauzelor în care sunt implicaţi civili este stabilită „de principiu", astfel că ea comportă şi excepţii în anumite situaţii determinate. În ordonanţa regulator de competenţă nu există însă niciun argument de natură să arate că în speţa de faţă se aplică regula generală şi nu se poate considera că suntem în prezenţa unei situaţii în care o instanţă militară este competentă să se pronunţe asupra unei cereri formulate de un civil condamnat pe timpul cât era militar.

Mai mult, potrivit art. 20 al. 1 din Constituţia României, reglementările internaţionale au prioritate în situaţia în care există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi legile interne. În cauza de faţă însă nu a existat nicio neconcordanţă, căci instanţei militare i s-a atribuit prin hotărârea regulator de competenţă a Î.C.C.J. numai dreptul de a soluţiona cererea de revizuire, nu şi dreptul de a rejudeca fondul cauzei, după admiterea în principiu a revizuirii. Concret, Tribunalul Militar Teritorial trebuia doar să stabilească, pe baza actelor de cercetare efectuate de parchetul militar corespunzător şi pe baza probelor aduse de către revizuient, dacă faptele şi împrejurări invocate ca fiind noi au fost cunoscute de Tribunal la momentul adoptării hotărârii a cărei revizuire se cere sau nu.

Nerespectarea hotărârii regulator de competenţă nu a condus în cauza suspusă analizei decât la întârzierea soluţionării cererii de revizuire, dosarele cauzei plimbându-se între instanţe şi parchete pe parcursul a mai bine de 2 ani. Modul de soluţionare a conflictului de competenţă ivit între parchete a obligat Parchetul de pe lângă Judecătoria Deta să procedeze conform art. 399 al. 5 C.pr.pen. la sesizarea Judecătoriei Deta în vederea soluţionării cererii de revizuire formulate de T.P. Seria declinărilor de competenţă nu s-a oprit, căci Judecătoria Deta a dispus prin sentinţa penală nr. 503 din 20 octombrie 2010, declinarea de competenţă în favoarea Tribunalului Militar Teritorial, în conformitate cu dispoziţiile hotărârii regulator de competenţă pronunţate de Î.C.C.J. în data de 29 iulie 2009 care, aşa cum am explicat anterior, erau obligatorii pentru toate instanţele implicate în acel conflict, implicit şi pentru Judecătoria Deta. Aşadar, cererea de revizuire a ajuns din nou, după 2 ani, pe rolul Tribunalului Militar Teritorial. În ce măsură poate fi considerat acest termen inutil scurs ca fiind rezonabil în accepţiunea pe care acest termen a primit-o în jurisprudenţa C.E.D.O., rămâne de discutat. Culpa în scurgerea sterilă a acestui termen revine tuturor celor care au ignorat prevederile legale şi au încercat să ofere şi să impună un anume mod de interpretare al hotărârii din cauza Maszni contra României, fără să observe măcar că în

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427

cuprinsul aceleiaşi hotărâri, la pct. 44, se prevede că „ nu ar trebui să se susţină că Convenţia exclude absolut competenţa tribunalelor militare pentru a cunoaşte cauzele ce implică civili. Cu toate acestea, existenţa unei asemenea competenţe ar trebui să facă obiectul unei examinări extrem de riguroase".

REFERENCES

Theodoru, G., (2008) *Tratat de drept procesual penal*, Ediția a 2-a, Editura Hamangiu, Bucureşti,

Pop, T., (1946) *Drept procesual penal*, vol. II, Cluj,

C.E.D.O., Hotărârea din 21 septembrie 2006, cauza Maszni c. României.

I.C.C.J., Decizia nr. XXX/09.10.2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 725 din 26 octombrie 2007.

PAMFIL, M., L., (2011) DECISION ISSUED BY A MILITARY COURT.
REVIEW. COMPETENT COURT, Jurnalul de Studii Juridice, Year VI, Supplimentary Issue, pp: 415-427